

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Ndob/1/2023
Identifikačné číslo spisu: 1121202317
Dátum vydania rozhodnutia: 22.02.2023
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Prieceľová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:1121202317.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Prieceľovej a členiek senátu JUDr. Gabriely Mederovej a JUDr. Lenky Praženkovej, v spore žalobcu E. F., nar. XX. XX. XXXX, bytom Z. XX, XXX XX V., zast. Advokátska kancelária JUDr. Miroslav Repka, s.r.o., so sídlom Leškova 3A, 811 04 Bratislava, IČO: 36 847 143, proti žalovanému EYS Trading Invest Limited, so sídlom Mandar House, Johnson's Ghut 0, Road Town Tortola, Britské panenské ostrovy, IČ: 197696, zast. advokátom Mgr. Jakubom Malým, DETVAI LUDIK MALÝ | DLMU advokátska kancelária, so sídlom Cukrová 14, 813 39 Bratislava, o určenie pravosti, výšky a poradia zapretej pohľadávky, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 25Cb/12/2022, o určenie súdu príslušného na prejednanie a rozhodnutie sporu, takto

rozhodol:

Na prejednanie a rozhodnutie sporu vedeného na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 25Cb/12/2022, je miestne príslušný Okresný súd Bratislava I.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej tiež „OS Bratislava I“) písomným podaním zo dňa 01. 02. 2023 predložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „Najvyšší súd SR“ alebo „najvyšší súd“) ako súdu príslušnému na rozhodnutie podľa § 38 Civilného sporového poriadku (ďalej len „C. s. p.“), spis vedený pod sp. zn. 25Cb/12/2022. Uviedol, že listom zo dňa 30. 04. 2021 postúpil spor Okresnému súdu Bratislava II (ďalej tiež „OS Bratislava II“) ako súdu miestne príslušnému. Okresný súd Bratislava II s postúpením nesúhlasil a vec predložil Krajskému súdu v Bratislave (ďalej tiež „KS v Bratislave“), ktorý uznesením sp. zn. 1Ncb/9/2021 zo dňa 11. 01. 2022 rozhodol, že nesúhlas Okresného súdu Bratislava II je dôvodný, avšak neurčil, že príslušným súdom na prejednanie sporu je Okresný súd Bratislava I. Uviedol ďalej, že žaloba v danom spore má byť podaná na všeobecný súd žalovaného. Takýto súd ale v Slovenskej republike nie je, pretože žalovaným je obchodná spoločnosť so sídlom na Britských Panenských ostrovoch a samotný žalobca uviedol, že žalovaný sídlo na území Slovenskej republiky nemá a ani nemal, nemá tu ani organizačnú zložku a žalobca nemá ani vedomosť, či žalovaný má na území Slovenskej republiky majetok. Okresný súd Bratislava I pokračoval konštatovaním, že žalobca si označil pobyt v obvode Okresného súdu Bratislava III, podľa lustrácií vykonaných v spise má

však žalobca uvedený trvalý pobyt v Nitre. Nehnutelnosť, ktorej sa predmet sporu týka, sa nachádza v obvode Okresného súdu Bratislava II a exekúcia prebieha na Okresnom súde Banská Bystrica. Poukazom na uvedené okolnosti má Okresný súd Bratislava I za to, že nie je daný žiadny dôvod miestnej príslušnosti OS Bratislava I. Keďže je z uvedených dôvodov potrebné určiť súd, ktorý spor prejedná a rozhodne, OS Bratislava I Najvyššiemu súdu SR navrhol, aby rozhodol o príslušnosti súdu mimo najzaťaženejšieho a dlhodobu kapacitne poddimenzovaného Okresného súdu Bratislava I, prichádzajúc do úvahy podľa jeho názoru Okresný súd Bratislava III, v obvode ktorého si žalobca uvádza pobyt, Okresný súd Bratislava II, v obvode ktorého sa nachádza nehnuteľnosť, prípadne Okresný súd Banská Bystrica.

2. Podľa § 38 C. s. p., ak ide o spor, ktorý patrí do právomoci súdov Slovenskej republiky, ale podmienky miestnej príslušnosti chýbajú alebo ich nemožno zistiť, najvyšší súd určí, ktorý súd spor prejedná a rozhodne.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd príslušný podľa vyššie citovaného ustanovenia, z obsahu predloženého súdneho spisu zistil, že žalobca sa žalobou zo dňa 26. 03. 2021, OS Bratislava I podanou elektronicky v rovnaký deň, domáha, aby podľa § 44 zákona č. 233/1995 Zb. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) súd určil, že pohľadávka prvého záložného veriteľa EYS Trading Invest Limited uplatnená v exekučnom konaní pred súdnym exekútorom JUDr. Barbora Božíková Ághová v konaní vedenom pod sp. zn. 405EX/246/18 vo výške 186.891,84 eur spolu s trovami exekúcie exekútora ku dňu dražby a príslušenstvom v rozsahu úrokov a nákladov spojených s uplatnením pohľadávky vo výške spolu 27.365,47 eur nie je zabezpečená záložným právom evidovaným na LV č. XXXX pre k. ú. E. podľa V-17424/06 ako prvým v poradí, súčasne, aby súd určil, že pohľadávka oprávneného EYS Trading Invest Limited uplatnená v exekučnom konaní pred súdnym exekútorom JUDr. Barbora Božíková Ághová v konaní vedenom pod sp. zn. 405EX/246/18 vo výške 186.891,84 eur spolu s trovami exekúcie exekútora ku dňu dražby a príslušenstvom v rozsahu úrokov a nákladov spojených s uplatnením pohľadávky vo výške spolu 27.365,47 eur nie je oprávnená čo do pravosti, v celosti do výšky a prvého poradia (č. l. 1 - 15 spisu). Vec bola dňa 26. 03. 2021 zapísaná pod sp. zn. 25Cb/34/2021 (č. l. 56). Písomným podaním zo dňa 30. 04. 2021 OS Bratislava I postúpil s vecou súvisiaci spis z dôvodu miestnej nepríslušnosti tamojšieho súdu Okresnému súdu Bratislava II (č. l. 59 - 60), ktorý vec predložil dňa 01. 12. 2021 pre nesúhlas s postúpením veci Krajskému súdu v Bratislave na rozhodnutie o príslušnosti podľa § 43 ods. 2 C. s. p. (č. l. 94 - 95). Menovaný krajský súd uznesením č. k. 1Ncb/9/2021-96 zo dňa 11. 01. 2022 vyslovil, že nesúhlas OS Bratislava II s postúpením sporu Okresným súdom Bratislava I je dôvodný. Konštatoval, že OS Bratislava I síce správne poukázal na judikatúru a rozhodovaciu prax vo vzťahu k aplikácii ustanovenia § 20 písm. a/ C. s. p. (ktorou v postúpení dôvodil), avšak túto nesprávne aplikoval na daný prípad, nakoľko z navrhovaného petitu žaloby a z jej odôvodnenia je zrejmé, že predmetný spor sa netýka vecného práva k nehnuteľnosti spadajúceho pod dikiu ustanovenia § 20 písm. a/ C. s. p, keďže žalobca sa nedomáha určenia existencie a trvania záložného práva žalovaného k predmetnej nehnuteľnosti ako takého, ale podstata jeho určovacej žaloby smeruje voči prvému poradiu záložného práva žalovaného k predmetnej nehnuteľnosti, t. j. žalobca namieta prvé poradie záložného práva žalovaného k predmetnej nehnuteľnosti vo vzťahu k pohľadávke žalovaného uplatňovanej v exekučnom konaní, pri ktorej žalobca spochybňuje jej pravosť, výšku a prvé poradie. Ustálic záver o nedôvodnosti postúpenia predmetného sporu Okresným súdom Bratislava I Okresnému súdu Bratislava II, Krajský súd v Bratislave zároveň konštatoval, že v danom prípade nemohol na základe Okresným súdom Bratislava II vyjadreného nesúhlasu s postúpením sporu podľa § 43 ods. 2 C. s. p. ustáliť jednoznačný záver o miestnej príslušnosti, nakoľko doposiaľ (do dňa rozhodovania KS v Bratislave - pozn. najvyššieho súdu) neboli zo strany OS Bratislava I vykonané žiadne šetrenia ohľadom zistenia podmienok miestnej príslušnosti v zmysle zákonnej úpravy obsiahnutej v ustanoveniach § 15 ods. 2 a § 16 C. s. p. Okresnému súdu Bratislava I uložil vykonať potrebné šetrenia a v závislosti od jeho výsledkov zväziť postup v zmysle § 38 C. s. p.

4. Spis bol na základe uznesenia KS v Bratislave č. k. 1Ncb/9/2021-96 postúpený Okresným súdom Bratislava II Okresnému súdu Bratislava I dňa 17. 02. 2022 (č. l. 101) a dňa 18. 02. 2022 (č. l. 102) bola vec zapísaná pod sp. zn. 25Cb/12/2022 (č. l. 102).

5. Z obsahu predloženého súdneho spisu (č. l. 103) tiež vyplýva, že žalovaný cestou svojho právneho

zástupcu, písomným podaním zo dňa 23. 01. 2023, Okresnému súdu Bratislava I doručeným v rovnaký deň, požiadal o bezodkladné konanie a rozhodnutie vo veci, dôvodiac uplynutím značného času od podania žaloby, ako aj doručenie uznesenia KS v Bratislave žalovanému až niekoľko mesiacov po jeho vydaní, ktoré okolnosti spôsobujú prieťahy v konaní. Okresný súd Bratislava I následne predložil spis najvyššiemu súdu na rozhodnutie v zmysle § 38 C. s. p. (bližšie vid' bod 1. tohto uznesenia).

6. Predpokladom postupu podľa § 38 C. s. p. je zistenie, že spor, ktorý sa má prejednať, síce patrí do právomoci súdov Slovenskej republiky, avšak podmienky na určenie miestnej príslušnosti chýbajú, resp. tieto podmienky nie je možné zistiť. Postup podľa uvedeného ustanovenia je teda možný v prípade, ak súd, ktorý má spor prejednať, dospeje k tomu, že: 1/ tento spor patrí do právomoci súdov Slovenskej republiky, 2/ sám na jeho prejednanie nie je miestne príslušný a 3/ objektívne nie je schopný vyvodiť záver o tom, ktorý súd je miestne príslušným na jeho prejednanie (či už z dôvodu absencie podmienok na určenie miestnej príslušnosti alebo z dôvodu nemožnosti zistenia týchto podmienok), pričom všetky uvedené podmienky musia byť splnené kumulatívne. Najvyšší súd preto skúmal najskôr naplnenie podmienok pre postup v zmysle § 38 C. s. p.

7. Podľa § 13 C. s. p., na konanie v prvej inštancii je miestne príslušný všeobecný súd žalovaného, ak nie je ustanovené inak.

8. Podľa § 15 ods. 2 C. s. p., všeobecným súdom zahraničnej právnickej osoby je súd, v ktorého obvode je v Slovenskej republike umiestnená organizačná zložka zahraničnej právnickej osoby.

9. Podľa § 16 C. s. p., ak všeobecný súd nemožno určiť podľa § 14 a 15, je všeobecným súdom súd, v ktorého obvode mala fyzická osoba alebo právnická osoba v Slovenskej republike poslednú adresu trvalého pobytu alebo adresu sídla; ak takého súdu niet, je príslušný súd, v ktorého obvode má majetok.

10. Z obsahu podanej žaloby vyplýva, že žalovaným je právnická osoba so sídlom na Britských Panenských ostrovoch, ktorá na území Slovenskej republiky nemá umiestnenú organizačnú zložku, preto miestnu príslušnosť podľa § 15 C. s. p. nemožno určiť. Rovnako tak nemožno určiť miestnu príslušnosť ani podľa ustanovenia § 16 C. s. p., nakoľko žalobca nemá vedomosť, či žalovaný má na území Slovenskej republiky nejaký majetok, takúto informáciu v rámci šetrení, ktoré mal v zmysle uznesenia KS v Bratislave vykonať OS Bratislava I, nezistil ani predkladajúci OS Bratislava I a nezistil ju ani Najvyšší súd SR. Z uvedeného je preto nepochybné, že podmienky miestnej príslušnosti v danom prípade chýbajú.

11. Britské Panenské ostrovy sú zámorským územím Spojeného kráľovstva; tieto územia nie sú súčasťou Spojeného kráľovstva, ale patria pod jeho suverenitu. Dňom 31. januára 2020 Spojené kráľovstvo vystúpilo z Európskej únie, vzhľadom na ktorú okolnosť najvyšší súd v predmetnej veci neaplikoval Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (ďalej len „Nariadenie“) vzhľadom na tú skutočnosť, že žaloba bola OS Bratislava I doručená dňa 26. 03. 2021.

12. Podľa § 1 zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 97/1963 Zb.“), účelom tohto zákona je ustanoviť, ktorým právnym poriadkom sa spravujú občianskoprávne, obchodné, rodinné, pracovné a iné podobné vzťahy s medzinárodným prvkom, upraviť právne postavenie cudzincov, ako aj ustanoviť postup slovenských justičných orgánov pri úprave týchto vzťahov a rozhodovanie o nich a tým napomáhať medzinárodnej spolupráci.

13. Podľa § 5 ods. 1 zákona č. 97/1963 Zb., vecné práva k nehnuteľnostiam i k hnutelným veciam sa spravujú, pokiaľ v tomto zákone alebo v osobitných predpisoch nie je ustanovené inak, právom miesta, kde je vec.

14. Ako konštatoval aj Krajský súd v Bratislave v uznesení č. k. 1Ncb/9/2021 zo dňa 11. 01. 2022 (bod 21.), žalobca určovacou žalobou namieta prvé poradie záložného práva žalovaného k nehnuteľnosti vo vzťahu k pohľadávke žalovaného uplatňovanej v exekučnom konaní, pri ktorej žalobca spochybňuje jej pravosť, výšku a prvé poradie.

15. Záložné právo je právnym prostriedkom slúžiacim na zabezpečenie pohľadávky a jej príslušenstva a možno ho charakterizovať ako akcesorické vecné právo k cudzej veci. Nehnuteľnosť, ktorou je zabezpečená namietaná pohľadávka v predmetnom konaní, je zapísaná na LV č. XXXX, vedenom pre k. ú. E., obec BA-m.č. E., okres Bratislava C., a teda sa nachádza na území Slovenskej republiky. Najvyšší súd tak dospel k záveru, že podmienka právomoci slovenských súdov v danom spore je splnená. Len pre úplnosť najvyšší súd uvádza, že pokiaľ by aj prihliadol na skutočnosť, že exekučné konanie vedené na Exekútorskom úrade JUDr. Barbory Božíkovej Ághovej pod sp. zn. 405EX/246/2018, v priebehu ktorého žalobca v súlade s ustanovením § 161 a nasl. Exekučného poriadku podal námietky proti rozvrhu výťažku dražby nehnuteľnosti, začalo v roku 2018 (a teda v čase, kedy Spojené kráľovstvo bolo členom Európskej únie), potom podľa článku 24 bod 1. Nariadenia, výlučnú právomoc v konaniach, ktorých predmetom sú vecné práva k nehnuteľnosti alebo nájom nehnuteľnosti, majú sudy členského štátu, v ktorom sa táto nehnuteľnosť nachádza, bez ohľadu na bydlisko účastníkov. Rovnako najvyšší súd poukazuje na rozsudok č. k. 42Cb/12/2017-155 zo dňa 06. 11. 2007 (č. l. 30 - 32 spisu), ktorý má byť exekučným titulom v predmetnom exekučnom konaní a ktorý vydal OS Bratislava II vo veci spadajúcej do právomoci súdov Slovenskej republiky.

16. Vzhľadom k splneniu podmienky právomoci slovenských súdov v danom spore a k chýbajúcim podmienkam určenia miestnej príslušnosti, najvyšší súd v zmysle § 38 C. s. p. určil na prejednanie a rozhodnutie daného sporu Okresný súd Bratislava I, na ktorom bola žaloba podaná. Prihliadol na zásadu procesnej ekonómie (Čl. 17 C. s. p.), majúc na zreteli prejednanie a rozhodnutie veci bez ďalších zbytočných prietahov, ktoré v predmetnom spore vyplynuli z takmer ročného nekonania OS Bratislava I po tom, ako bol s vecou súvisiaci spis postúpený Okresným súdom Bratislava II Okresnému súdu Bratislava I dňa 17. 02. 2022 a následne predložený Najvyššiemu súdu SR na postup podľa § 38 C. s. p. až prípisom OS Bratislava I zo dňa 03. 02. 2023. Pokiaľ OS Bratislava I dôvodí svojou zaťaženosťou a poddimenzovanosťou, najvyšší súd dodáva, že hoci ide o v súčasnosti objektívne nepriaznivý stav, nemožno v súčasnosti predpokladať, aký stav nastane na súdoch vo všeobecnosti vzhľadom na prebiehajúcu reformu súdnej mapy.

17. Najvyšší súd zároveň poukazuje na to, že tým, že OS Bratislava I už raz postúpil spis Okresnému súdu Bratislava II (vo vzťahu ku ktorému KS v Bratislave vyslovil, že jeho nesúhlas s postúpením je dôvodný), následne, druhýkrát spis predložil Najvyššiemu súdu SR z dôvodu chýbajúcich podmienok miestnej príslušnosti, má najvyšší súd za to, že OS Bratislava I je s vecou oboznámený, súčasne je súd stranám sporu dopravne dostupný, keď žalobca si OS Bratislava I sám vybral a právni zástupcovia žalobcu a žalovaného majú sídlo v obvode Okresného súdu Bratislava I.

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 10 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.